

Nazwiska KUIK, KUJK i podobne

Nazwiskami podanymi w tytule pragnę się zająć głównie dlatego, by pokazać, do jakich wniosków mogą dojść badacze przyjmujący historyczny i opisowy punkt widzenia lub - nie dbając o świadectwa historii i dotychczasowe wyniki badań - tylko aspekt współczesny.

Kuik i jego warianty występowały i występują jako przydomek szlacheckiej rodziny Studzińskich, pochodzącej ze wsi Studzienice w pow. bytowskim¹. Wieś nazywała się pierwotnie *Studzienica* i wywodzi swoją nazwę od pobliskiego jeziora *Studzienica*, dziś nazywanego *Studzieniczno*². Nazwa jeziora jest strukturą utworzoną od podstawy *studzona* (u;oda) za pomocą przyrostka *-ica* Szukać zatem wypada poświadczeń omawianego nazwiska w ziemi bytowskiej.

Publikacja *Kreis Bütow*³ przynosi zaświadczenia ze Studzienic: *Kuyke* Christoff i *Kuyke* Paul z r. 1603; o tych samych mieszkańcach wspomina Cramer z r. 1607, pisząc: Christoff und Paul den *Kuiken* (*Kuycken*) i wcześniej (r. 1603) *Kuycke* Christoff⁴. W r. 1652 wymienieni zostali wieśniacy (villani) *Kui* i *Kuick* w Konarzynach, pow. Chojnicki, w r. 1658 Peter *Kuik* i *Kuycke* w Studzienicach, tego samego roku rodzina *Koycken* w Pomysku pod Bytowem, v. *Kuik* Studzinski w Studzienicach — wszystko Przyd 119. W jedynej zachowanej na Pomorzu Gdańskim tego typu Księdze Szkaplerza w parafii Ugoszcz (Studzienice należały i należą do tej parafii) pod Bytowem (w miejscowym archiwum parafialnym, jak i w Księdze ślubów oraz chrztów, o których niżej) figurują m.in. Agnieszka *Kuikowa* r. 1748, P. Macij *Kuyk* Studzinski ze Studze(nic) r. 1750; forma *Kuykowna* pojawia się 7 razy w latach 1768-1784 ze Studzienic; *Kuyk*, *Kujk* i *Kuik* w latach 1775-1841 ze Studzienic 6 razy, 2 razy z Osławej Dąbrowy i 2 razy z Czarnej Dąbrowy; *Kujkowa*, v. *Kuikowa* w latach 1789-1840 4 razy z tychże miejscowości. Pojawia się też forma pochodna *Kujkowski*: Barbara *Kujkowska* r. 1839 i *Kujkanowski*: Jan *Kuykanowski* z Woyska (wieś Wojsk w pow. chojnickim). Również w zachowanej Księdze ślubów par. Ugoszcz spotykamy zapisy: cum Adalberto *Kuik* r. 1793, s. 45 i w takiejże formie *Kuik* jeszcze 9 zapisów z lat 1790-1796 ze Studzienic, Osławej Dąbrowy, Przewoza, też w formie *Kuik* i *Kuyk* z lat 1787-1797 4 razy w Księdze zgonów tejże parafii ze Studzienic i Przewozu. Raz mamy też nazwisko złożone: cum Mathia *Kuyk Studziński* de Studzienice⁵. W Przyd (l.c.) zgromadziłem zapisy z ksiąg ławniczych Kościerzyny: *Kujkowa Studzińska* Generosi Nicolai *Kujk Studziński* consors 1766 i z innych źródeł, dotyczących wsi Studzienice: von *Kuycke* Franz r. 1787, Mathias *Kuyk Studziński*, Michael *Kuyk Studziński* r. 1780, Albrecht *Kuick von Studzinski* r. 1804. Historycy i heraldycy wymieniają rodzinę *Kujk-Studziński* w Kętrzynie, pow. wejherowski, w Sobączu i w Stawiskach, pow. kościerski, w Borowym Młynie, pow. Chojnicki i jeszcze w innych wsiach. Dziwi, że nazwisko to nie wystąpiło w inwentarzach starostwa bytowskiego z XVII i XVIII w.⁶; jednak tam powinności płacone przez szlachtę wymienione zostały łącznie: „Die adelichen Einwohner hieselbst" 'szlachetni mieszkańcy tu właśnie (wpisani zostają)', podczas gdy chłopci podani zostali z imienia i z nazwiska.

SNWPU podaje 7 nosicieli nazwiska *Kujk*, z tego 5 w woj. bydgoskim i po 1 w woj. poznańskim i toruńskim; 301 *Kuik*, z tego 1 w woj. bydgoskim, 25 gdańskim, 13 słupskim; nadto 112 w woj. poznańskim, 43 leszczyńskim, 19 warszawskim; 28 *Kuik-Studziński* w woj. słupskim; 34 *Kujek*, z tego m.in. 5 w woj. katowickim i 7 wałbrzyskim; 260 *Kuich*, z tego 105 w woj. bydgoskim, 1 elbląskim, 25 gdańskim, 1 słupskim; 5 *Kuisz*, z tego 5 w woj. warszawskim, 1 słupskim.

Z podanej więc dokumentacji historycznej i współczesnej wynika, że była to i jest głównie rodzina bytowska, trzymająca się swego gniazda w Studzienicach. W nazwisku wyraża ten związek ze wsią 28 przedstawicieli tej rodziny, piszących się *Kuik-Studziński*, mieszkających w woj. słupskim (najprawdopodobniej w Studzienicach i wsiach sąsiednich).

Przejdźmy do objaśnienia genezy omawianego nazwiska i jego wariantów. A. Bańkowski odtwarza na podstawie form zdrobnionych i pochodnych od tych form nazw miejscowości staropolskie imiona *Ko(ji)mir* i *Ko(ji)staw*⁷. Owe wyliczone formy pieśzotliwie notuje także SSNO III 45: *Koisz* od r. 1398, *Koja* r. 1469, *Kojan* r. 1393, *Kojasz* od r. 1482, *Kojek* r. 1404, *Koje-ta* r. 1265, może też *Kojdan* i *Kojt* Wyliczyłem je, nie znając jeszcze pracy A. Bańkowskiego (mój tekst z r. 1978, Bańkowskiego z r. 1984), w Przyd (l.c.). Nazwisko *Kujk* i jego warianty wywiodłem (r. 1978) od czasownika *koić* z sufiksem *-ek* na podstawie zapisu *Koycken* z r. 1658 jako 'tego, co koi, przynosi ulgę', por. w SW II 391 rzeczownik *kojeń* 'środek uśmierający, kojący (allenimentum)' i notowany w SGP II 395 *koić się* 'składać się, po-wodzić się'. Występujące sufiksy w przytoczonych za SSNO i Bańkowskim imionach spotykamy w hipokorystykach od innych staropolskich imion dwuczłonowych: *-a* (konwersja), np. *Będa* od *Będzimir*, *Brona* od *Bronimir*, *Bronistaw*, *Stawa* od *Stawomir* (Mal 163); *-isz*, *Bronisz* od *Branimir*, *Bronisz* od *Bronistaw*, *Rościsz* od *Rościstaw*, *Skarbisz* od *Skarbimir* (Mal 89); *-an*, np. *Doman* od *Domamir*, *Miran* od *Mirostaw*, *Wojan* od *Wojciech* (Mal 136-137); *-osz*, np. *Godasz* od *Godzistaw*, *Gostasz* od *Gościmir*, *Siemasz* od *Siemomysł* (Mal 87); *-ek*, np. *Borek* od *Borzysław*, *Mirek* od *Morostaw*, *Sędek* od *Sę-dzimir* (Mal 115-116); *-eta*, np. *Goręta* od *Gorzysław*, *Radzięta* od *Radostaw*, *Suleta* od *Sulimir* (Mal 152). Bańkowski dokumentuje te hipokorystyki nazwami miejscowości, jak *Kojakowice*: *Kojak*, *Kojanowice* : *Kojan* (też n.m. *Kojanów*), *Kojkowice* : *Kojek*, *Kojęcín* : *Koje-ta*.

W tym kręgu myślenia dobrze się mieści nazwisko *Kuik*, *Kuyk* i *Kujk* (poprzestańmy na razie na tych wariantach). Punktem wyjścia do jego objaśnienia byłby zapis *Koycken* z r. 1658, będący niemiecką formą pluralną od *Koycke*. Takie pluralizacje były częste, w Przyd 310-311 podałem m.in. *Jarcken* od *Jarek*, *Marken* od *Marek*, *Stanken* od *Stonek*, *Holten* od *Holt*. W innych kontekstach niemieckie lub zniemczone nazwiska na *-en* mogły powstawać z dop. lp. deklinacji słabej (nazwiska patronimiczne). Zapis *Koycken* zniemczony został ortograficznie (k zapisane przez ck) i morfologicznie przez odwrócenie suf. *-(e)k* na dolnoniemieckie *-ke*, oddaje on formę *Kojek*. Na północy Polski nastąpił zanik *e* ruchomego i wskutek tego forma ta brzmiała *Kójk*, tj. o uległo pochyleniu, jak w rzeczownikach *koić* 'szta-cheta' (Sych II 187), *kónc* i *kóńc* (Sych II 200) oraz w nazwach miejscowości typu *Bukówc*, *Dębówc* 'Bukowiec, Dębowiec'. Dodać jednak trzeba, że wzdłużenie to w analogicznych nazwiskach (przynajmniej historycznie) nie występowało konsekwentnie, np. *Royk* od *roić się* + *-ek*, ale może też *roić się* + *-ik*, por. zapis *Roück* r. 1570 (Przyd 186), jednak w SNWPU mamy *Rój* 1365, z tego 9 w woj. bydgoskim, 15 elbląskim, 18 gdańskim, 9 słupskim i *Ruj* 8, po 4 w woj. gorzowskim i opolskim; też *Roik* 222, z tego 2 w woj. bydgoskim, 3 elbląskim, 8 gdańskim, 1 słupskim; *Rojek* 9754, z tego 183 w woj. bydgoskim, 162 elbląskim, 296 gdańskim i w zestawieniach *Rojek--Borowski* 3 w woj. białostockim, *Rojek-Sobótka* 4 w woj. wałbrzyskim; *Stroj* 113, z tego 3 w woj. bydgoskim, 8 gdańskim, 95 słupskim, *Strojka* 5 w woj. bydgoskim, *Struj* 59, z tego 4 w woj. bydgoskim, 12 gdańskim, *Strój* 75, z tego 2 w woj. gdańskim, *Strójecki* 4 w woj. suwalskim, *Strójkowski* 21 poza Pomorzem; obok *Kuik* też *Kój* 1 w woj. katowickim, *Koy* 142, z tego 5 w woj. elbląskim, 107 gdańskim, *Koj* 1062, z tego 5 w woj. bydgoskim, 42 gdańskim.

W kaszubszczyźnie południowej połączenia *-ój-* wymawiane są jako *-uj*, por. np. formy zaimkowe *muj*, *tfuj*, *sfuj* i odpowiednią literaturę⁸. W ten sposób z formy *Kójek*, kasz. *Kójk*, powstała *Kuik*, pisana *Kuik*, *Kujk* i *Kuyk*, zniemczona *Kuicke*, *Kujcke*, *Kuycke*. Niemczącego zapisu polskiej głoski *k* jako *ck* specjalnie dokumentować nie trzeba, wypada jednak podać parę przykładów na morfologiczne niemczenie *-ek* przez wymianę na dolno-niemieckie *-ke*.

Wystarczy pójść np. na cmentarz w Pucku, gdzie widnieją formy nazwisk *Bra(d)tke*, *Goyke*, *Lieske*, *Prantschke*, *Radke*, *Mielke* będące odpowiednikami polskich *Bratek*, *Gajek*, kasz. *Gójk*, *Lysek*, *Prężek* (od *pręga*), *Radek*, *Mitek*, by się o tym procesie przekonać.

Ponieważ znak *u* w dawnej grafii był dwufunkcyjny, tj. oznaczał głoskę *u* (jak w nazwisku *Kuik* i jego wariantach) i *w*, niektórzy badacze, jak J.S. Bystron⁹, odczytali zapis *Kuik* i *Kuick* jako *Kwik*. Bystron nie znał bowiem historycznych poświadczeń omawianego tu nazwiska. Ze SNWPU wiemy, że nazwisko *Kwik* nosi 138 obywateli w różnych województwach, najwięcej w chełmskim i w zamojskim (26), wrocławskim (18), katowickim (14). Jest też *Kwika* 125, 5 *Kwiker* w woj. katowickim i 53 *Kwikert* (te ostatnie to formy ziemczone). Powstało ono najprawdopodobniej od czasownika *kwiczeć* w wyniku derywacji wstecznej; niektórzy jego nosiciele może zawdzięczają je odczytaniu *u* jako *w* w formie *Kuik*.

Forma *Kuich* (na gdańskiej polonistyce w latach 1988-93 studiowała Mirosława Kuich, rodem z Bytowskiego) polega na obocznej wymianie *k* : *ch*, spotykanej także na Kaszubach, por. np. *dach* : *dak*, *barch* : *bark*, *zmroch* : *zmrok*¹⁰.

Prof. B. Kreja — nie uwzględniając materiałów historycznych i wyników wcześniejszych badaczy — tylko na podstawie wybranego zapisu *Kuik* z SNWPU (inne warianty, tj. *Kujk*, *Kuich*, złożony *Kuik-Studzński* pominął) i pracy R. Zodera (*Familiennamen in Ostfalen*) wyprowadza je ze średnio-dolno-niem. *quick* 'żywy, zwinny'¹¹. Dodam od siebie, że tak brzmi ten przymiotnik także w dolnoniemieckim, por. też ang. *quick* 'szybki'. Gdyby omawiane nazwisko pochodziło istotnie od germańskiego przymiotnika *quick*, to by było ono na tyle motywowane dolnoniemieckim *quick*, że Niemcy nie wzmacnialiby tej formy przez dodanie *-e*, choć mamy niemieckie na-zwiska *Lang(e)*, *Klug(e)*, *Roth(e)* od przymiotników *lang* 'długi', *klug* 'mądry', *rot* 'czerwony'. Za polską formą *Koj(e)k* przemawia źródłowe jej poświadczenie w materiale staropolskim, zapis *Koycken* z r. 1658 i regularne od-dawanie przez Niemców suf. *-ek* przez dolnoniem. *-ke*; nadto systemowe ujęcie w kategorii hipokorystyków imiennych od dwuczłonowych imion *Koji-mir* i *Kojistaw*.

Idąc bowiem tropem sugestii A. Bańkowskiego, można systemowo objaśnić pomorskie nazwiska *Kujot*, *Kujach* i *Kujawa*. Można bowiem widzieć w nich hipokorystyki od imion *Ko(ji)mir* i *Ko(ji)staw*. Sufiks *-ot(a)* skraczał staropolskie imiona dwuczłonowe, np. *Małot* od *Małomir*, *Ciechota* od *Cieszymir*, *Miłota* od *Mołota* od *Miłostaw* (Mal 153); *-ach* stwierdzamy np. w formacjach imiennych *Domach* od *Domamir*, *Jarach* od *Jaromir*, *Wyszach* od *Wyszemir* (Mal 82); *-awa*, np. *Godawa* od *Godzistaw*, *Łękawa* od *Łęka-mir*, *Twardawa* od *Twardostaw* (Mal 157-158). *Kujawa* może raczej pochodzi od ap. *kujawa* 'miejsce w polu jałowe, nieurodzajne; golizna, wydma wśród lasów, piaszczyste gołoborze' Sł III 322-323, może to być zresztą nazwisko homonimiczne.

A oto wybrane historyczne poświadczenia omówionych wyżej nazwisk.

Nazwisko *Kujot* nosił ks. Stanisław Kujot (1845-1914), historyk, prezes Towarzystwa Naukowego w Toruniu, proboszcz w Grzybnie w pow. chełmińskim, rodem z Kiełpina pod Tucholą. Musiało być także na Pomorzu (Kaszubach) nazwisko *Kujat(a)*, wskazuje na nie nazwa rodzinna *Kujaty* w gminie Sierakowice, w Kartuskiem, zapisana po raz pierwszy jako *Kijota* przez J. Schwengla, opata kartuzów w r. 1749. Zapis ten oddaje kaszubską wymowę *Küjōtë*, dziś Kaszubi mówią *Kujōtë* lub *Kujatë*. Sufiks *-at* występuje w hipokorystykach, np. *Trzebiat* od *Trzebiestaw*, *Wielat* od *Wielistaw* (Mal 150). Nazwisko *Kujach* (August) zanotowane zostało np. r. 1900 w księdze metrykalnej par. Kościerzyna (AP XII 270); Stanisław *Kuiawa* w r. 1664 w Nowej Wsi, w starostwie grudziądzkim (F 32, s. 85), Joseph *Kujawa* r. 1823 w księdze metrykalnej par. Kielno (AP IX 46). SNWPU podaje 37 nosicieli nazwiska *Kujot*, z tego 5 w woj. bydgoskim, 5 elbląskim, 20 gdańskim, 3 słupeckim; 49 *Kujoth*, z tego 15 w woj. bydgoskim, 5

elbąskim, 28 gdańskim, 1 toruńskim; 128 Kujat, z tego 13 w woj. bydgoskim, 10 gdańskim, 7 słupskim; 1 *Kujata* w woj. szczecińskim; 75 Kufath, z tego 8 w woj. bydgoskim, 1 gdańskim; 10 *Kujatt* w woj. gdańskim; 116 *Kujach*, z tego 103 w woj. gdańskim, 13 słupskim; 13456 *Kujawa*, z tego 1633 w woj. bydgoskim, 169 elbąskim, 376 gdańskim, 172 słupskim. Nadto mamy w tym źródle inne struktury od tematu Kuj-: 1 Kujos w woj. łódzkim; 58 Kujas, z tego 2 w woj. gdańskim; 7 Kujar, z tego 2 w woj. warszawskim, 3 tarnowskim, 2 zielonogórskim; 59 Kujan; 10 Kujaga, z tego 1 w woj. elbąskim, 3 gdańskim; 28 Kujac, z tego 16 w woj. katowickim; 34 Kujek; 84 Kujko; 5 Kuisz, z tego 1 w woj. słupskim; od tematu Ko- zaczynają się nadto: 55 Kojat poza Pomorzem; 1 *Kojath* w woj. bydgoskim; 1 *Kojo* w woj. pilskim; 2 *Kojra* w woj. szczecińskim; 413 Kojro, z tego 25 w woj. bydgoskim 11 elbąskim, 14 gdańskim, 15 słupskim; 152 *Kojs*, z tego 4 w woj. gdańskim; 29 *Kojka*, z tego 2 w woj. gdańskim; 28 *Kojko* poza Pomorzem; 1 *Kojna* w woj. bielsko-bialskim; 1 *Kojno* w woj. jeleniogórskim.

Objaśnienie nazwisk Kujot *Kujach*, *Kujawa* i innych wyżej wyliczonych pociąga jako rozwiązanie systemowe od imion *Ko(ji)mir* i *Ko(ji)ślaw*. Dające się tu wyodrębnić sufiksy funkcjonują w hipokorystykach imiennych; -*awa* budzi tu największą wątpliwość. Nazwisko *Kujawa* może pochodzić od nazwy topograficznej, od miejsca zamieszkania człowieka. Do interpretacji od-imiennej przekonują także warianty z nagłosem *Koj-*, *Kój-* i *Kuj-*. Z drugiej strony budzi się wątpliwość, czy nie można tu widzieć rdzenia prasł. **kujati* i staro-cerkiewno-słowiańskiego *kujati* 'utyskiwać, narzekać, stękać, mrużyć' Sł III 323. Jednak sufiksy -*at*, -*ot*, -*ach* i może -*awa* nie występują w apelatywach w znaczeniach osobowych (nazwy działacza i nazwy nosicieli cech), tak by można w tych formacjach widzieć pierwotne apelatywy, chyba żeby przyjąć, iż nastąpiła tu daleko posunięta strukturalizacja. Osobiście przekonuję się do interpretacji odimiennej wyliczonych tu i (niekiedy) szerzej objaśnionych nazwisk. Proces zaś przejścia -*oj-* w -*uj-* pozostaje w obrębie szerszego zjawiska oddziaływania *j* jako spółgłoski środkowojęzykowej na poprzedzające samogłoski, por. np. potoczne i gwarowe *tutej*, *dzisiaj*.

Przyjrzyjmy się jeszcze, jak inni badacze objaśniali podane wyżej nazwiska lub fonetycznie do nich zbliżone. S. Rospond (*Słownik nazwisk śląskich*, cz. II, Wrocław 1973, s. 338) *Koj* „od jakiegoś złożonego imienia z pierwszym członem czas. *koj-ić*”; *Kuja* (ib. s. 444-445) od zaginionego stpol. i gw. *kuj* 'wicher' i dalsze od tegoż *Kuja* za pomocą suf. -*acz*: *Kujacz*; -*ak*: *Kujak*; -*ał*: *Kujał*, -*an*: *Kujan*, -*at* *Kujat*, -*awa*: *Kujawa*; -*eba*. *Kujeba*; tak samo H. Borek (i U. Szumska, *Nazwiska mieszkańców Bytomia od końca XVI wieku do roku 1740*, Warszawa-Wrocław 1976, s. 165); J. Bubak (*Nazwiska ludności dawnego starostwa nowotarskiego*, cz. I, Wrocław 1970, s. 172) odczytuje zapisy historyczne *Koisz* r. 1608, *Kois* r. 1786 i późniejsze jako *Kojsz* i wywodzi od ap. *kosz*, *koisz* 'naczynie plecione z wikliny' na tej podstawie, że gwarowa wymowa to *Kuois*; B. Mossakowska (*Nazwiska mieszkańców Komornictwa Olsztyńskiego*, Gdańsk 1993, s. 55) nazwisko *Koitka* r. 1759 kojarzy z czasownikiem *koić*; tak samo H. Górniewicz (*Słownik nazwisk mieszkańców Powiśla Gdańskiego*, Gdańsk 1992, s. 109) nazwisko *Kojak* r. 1876 od *koić* z suf. -*ak*, a *Kujot* (ib. 124) od ap. *kujot*, co mało prawdopodobne, bo wyraz brzmiał dawniej *kojot* i jest późną pożyczką hiszpańsko-amerykańskiego *coyote*.

Podsumowując, widzimy, że badacze wyzyskujący materiał historyczny, kojarzą podane i omówione wyżej nazwiska albo z czasownikiem *koić*, albo z imieniem *Ko(ji)mir*, *Ko(ji)ślaw*; odosobnione jest tu stanowisko J. Bubaka, który sprowadza je do ap. *kosz*. Wydaje się, że historyczne zapisy *Koisz* i *Kois* wywieść trzeba od (ostatecznej) podstawy *koić*, a gw. *Kuois* od *kosz*. Oryginalny jest pogląd S. Rosponda i H. Borka o nazwiskach z nagłosowym *Kuj-* jako pochodnych od ap. **kuj* lub **kuj_b* 'wicher', z czym Rospond wiąże ap. *kujawa* 'miejsce wystawione na podmuchy wiatru' od *kuj-* + -*awa*. Tylko J. Bystron uważa w pomorskim nazwisku *Kuik* i *Kujk* formę etymologiczną *Kwik*, a B. Kreja za pracą R. Zodera (*Famiiennamen in Ostfalen*, Hildesheim 1968) germański przymiotnik *quick* 'szybki, żwawy'.

Występowanie nazwiska czy to w postaci *Koj-*, *Kój-* bądź *Kuj-* w całej Polsce tym bardziej przeczy temu pogładowi. Pozycja samogłoski przed *j* pozwala widzieć w podstawie omawianych tu nazwisk bądź bezpośrednio, bądź pośrednio (poprzez imię *Ko(ji)mir*) czasownik *koić* lub też *kująć* ≤ **kujati*; często formy z nagłosowym *Kuj-* są wtórne, jak właśnie w kaszubskim nazwisku *Kuik* i *Kujk* (pierwotne jest tu *koić*).

- ¹ M. Biskup, A. Tomczak, *Mapy województwa pomorskiego w drugiej połowie XVI w.*, Toruń 1955, s. 130-131 wykazuje, że część wsi była książęca, a część szlachecka (9 rodzin drobnoszlacheckich).
- ² G. Surma, *Toponimia powiatu bytowskiego*, Wrocław 1990, s. 60, 143. Wykaz urzędowych nazw miejscowości w Polsce, t. III, Warszawa 1982, s. 367 i n. podaje wiele nazw *Studzianka*, *Studzieniec*, *Studzienki*, *Studzienice*, najbliższe *Studzienice* w gm. Kaliska na Kociewiu, wywodzące nazwę również od jez. *Studzienice*.
- ³ G. Bronisch, W. Ohle, H. Teichmuller, *Kreis Bütow*, Stettin 1939, s. 288.
- ⁴ Opis bibliograficzny źródeł zob. E. Breza, *Pochodzenie przydomków szlachty Pomorza Gdańskiego*, Gdańsk 1978, s. 118-119, dalej skrót: Przyd.
- ⁵ Pełną dokumentację zob. I. Grubalska, *Imiona i nazwiska mieszkańców parafii Ugoszcz w latach 1768-1799*. Praca magisterska wykonana pod kierunkiem E. Brezy w Uniwersytecie Gdańskim r. 1988.
- ⁶ *Inwentarze starostwa bytowskiego i lęborskiego z XVII i XVIII w.*, wyd. G. Labuda, Toruń 1959. Fontes 46, s. 168-169.
- ⁷ A. Bańkowski, *Staropolskie imiona dwuczłonowe z osobliwymi składnikami*, „Onomastica” XXIX, 1984, s. 138-139.
- ⁸ F. Lorentz, *Gramatyka pomorska*, t. I, Wrocław 1958, s. 290: m.in. *xuijka*, *zbuįca*, *gnui*, w zapisie Lorentza *u*, a więc *u* wyższe od „normalnego”; K. Nitsch, *Wybór pism polonistycznych, t III: Pisma pomoroznawcze*, Wrocław 1954, s. 92: (**ö*) „przed *į* tautosylabicznym \geq *u*: *muį*, *stuį*.”
- ⁹ J.S. Bystroń, *Nazwiska polskie*, Kraków 1927, s. 225.
- ¹⁰ E. Breza, J. Treder, *Gramatyka kaszubska. Zarys popularny*, Gdańsk 1981, s. 83.
- ¹¹ B. Kreja regularnie nie dostrzega przydomków szlacheckich w swoich pracach poświęconych nazwiskom pomorskim. Recenzję z jego *Księgi nazwisk ziemi gdańskiej*, Gdańsk 1998 zamieszczam w „Pomeranii” 1998, nr 5, s. 59-62 i w „Roczniku Gdańskim” 58, 1998, z. 1; tamże również artykuł o zniekształconym obrazie pomorskich nazwisk odmiejskowych. Etymologia nazwiska *Kuik*: B. Kreja, *O kilku polskich nazwiskach*, [w:] *Słupskie szkice polonistyczne*, Słupsk 1996, s. 85.

Objaśnienia skrótów

- AP — Księgi metrykalne kościelne z Archiwum Państwowego w Gdańsku, sygn. 1254 111, nr IX par. Kielno w pow. wejherowskim; XII par. Kościerzyna
- Mal — M. Malec, *Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych*, Wrocław 1982
- Przyd — E. Breza, *Pochodzenie przydomków szlachty Pomorza Gdańskiego*, Gdańsk 1978
- SGP — J. Karłowicz, *Słownik gwar polskich*, t. I-VI, Kraków 1900-1910
- Sł — F. Sławski, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków od r. 1952
- SNWPU — *Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych*, wyd. K. Rymut, t. I-X, Kraków 1992-1994
- SSNO — *Słownik staropolskich nazw osobowych*, pod red. W. Taszyckiego i M. Malec, t. I-VII Wrocław 1965-1987
- SW — J. Karłowicz, A.A. Kryński, W. Niedźwiedzki, *Słownik języka polskiego, t. I-VIII* Warszawa 1900-1927
- Sych — B. Sychta, *Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej*, t. I-VII, Wrocław 1967-1978